

Administració de medicaments i atenció sanitària a alumnes

Tots els i les alumnes tenen dret a ser assistits en les seves necessitats específiques de forma que puguin rebre una educació en condicions de màxima equitat. Entre aquestes necessitats, hi ha problemes de salut que necessiten atenció

específica i individual. Aquesta atenció pot ser bàsicament el seguiment i l'administració de medicació i l'aplicació de tècniques sanitàries auxiliars que en facilitin l'alimentació i/o la higiene. Hauria de ser un o una professional de la sanitat (infermer/a) en el cas d'haver d'administrar medicació parenteral i, si no és el cas, un o una professional sociosanitari els qui ho portessin a terme.

Segons els currículums dels cicles formatius de grau mitjà, les seves competències professionals són, entre d'altres:

Tècnics en atenció sociosanitària

A l'apartat b) Desenvolupar intervencions d'atenció física dirigides a persones amb necessitats específiques.

1. Mantenir les persones usuàries en condicions d'higiene personal correctes, i aportar l'ajuda necessària d'acord amb les seves necessitats i el pla d'intervenció establert prèviament.
2. Realitzar activitats de mobilització i exercicis per facilitar el manteniment i millora de les capacitats físiques i motrius, seguint el pla de millora personal especificat en cada cas.
3. Preparar la persona usuària per al trasllat i efectuar les actuacions d'acompanyament, vigilància i

suport, per tal d'assegurar-ne el compliment de les condicions de seguretat i comoditat.

4. Executar les operacions necessàries per facilitar la correcta exploració i observació mèdiques de la persona usuària.
5. Realitzar la preparació i administració de medicaments per via oral, rectal i tòpica, com també l'aplicació de tractaments locals de termoteràpia, crioteràpia i hidrologia, seguint les pautes establertes en el pla individualitzat de cures.
6. Realitzar les cures *post mortem*, seguint els protocols establerts.
7. Proporcionar i administrar correctament els aliments a la persona usuària, potenciant hàbits d'autonomia personal en els casos en què sigui possible.
8. Col·laborar en el control d'infeccions, aplicant les mesures correctes per a l'eliminació d'excretes, com també per a la recollida i transport de mostres.
9. Actuar segons el pla de seguretat establert, aplicant tècniques de prevenció d'accidents i, si fos necessari, aplicant les tècniques de primers auxilis, avisant amb celeritat segons el procediment establert.

Tècnics en cures auxiliars d'infermeria

A l'apartat b) Aplicar cures auxiliars d'infermeria al pacient/client.

1. Rentar i fer la higiene dels pacients/clientes en funció de les seves necessitats i del pla de cures.
2. Preparar el pacient/client per al seu trasllat i assegurar que es fa en condicions correctes.
3. Mobilitzar el pacient/client en el seu medi tenint en compte el seu estat i la posició anatòmica recomanada.
4. Ajudar a la deambulació del pacient/client, assegurant que es compleixen les indicacions específiques del responsable del pla de cures.
5. Executar les operacions necessàries per facilitar la correcta exploració i observació del pacient/client.
6. Aplicar tractaments locals de termoteràpia, crioteràpia i hidrologia mèdica, seguint els protocols tècnics establerts i les indicacions d'actuació.
7. Realitzar la preparació i administració de medicaments per via oral, rectal i tòpica.
8. Realitzar cures *post mortem* seguint els protocols establerts.
9. Distribuir els menjars i ajudar a la ingesta en pacients/clientes que així ho requereixin.
10. Col·laborar a aplicar tècniques de prevenció d'accidents i primers auxilis, seguint els protocols i pautes d'actuació establertes.

Les funcions docents, segons la LEC

1. Els mestres i els professors són els agents principals del procés educatiu en els centres.

2. Els mestres i els professors tenen, entre d'altres, les funcions següents:

- a) Programar i impartir ensenyament en les especialitats, les àrees, les matèries i els mòduls que tinguin encomanats, d'acord amb el currículum, en aplicació de les normes que regulen l'atribució docent.
- b) Avaluar el procés d'aprenentatge dels alumnes.
- c) Exercir la tutoria dels alumnes i la direcció i l'orientació global del seu aprenentatge.
- d) Contribuir, en col·laboració amb les famílies, al desenvolupament personal dels alumnes en els aspectes intel·lectual, afectiu, psicomotor, social i moral.
- e) Informar periòdicament les famílies sobre el procés d'aprenentatge i cooperar en el procés educatiu.
- f) Exercir la coordinació i fer el seguiment de les activitats escolars que els siguin encomanades.
- g) Exercir les activitats de gestió, de direcció i de coordinació que els siguin encomanades.
- h) Col·laborar en la recerca, l'experimentació i el millorament continu dels processos d'ensenyament.
- i) Promoure i organitzar activitats complementàries, i participar-hi, dins o fora del recinte escolar, si són programades pels centres i estan incloses en la jornada laboral.
- j) Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació, que han de conèixer i dominar com a eina metodològica.
- k) Aplicar les mesures correctores i sancionadores derivades de conductes irregulars, d'acord amb l'article 34.

Com a USTEC-STEs creiem que si ens basem en les competències professionals i en les funcions establertes per normativa dels diferents professionals, constatem clarament que

- Donar medicació i alimentar i /o hidratar als alumnes, **NO** és una funció docent.
- Donar medicació per via parenteral, **NO** és una competència professional de personal auxiliar d'infermeria ni sociosanitari.

Davant d'aquesta evidència, no entenem perquè el Departament d'Ensenyament no aclareix quina ha de ser l'actuació que els i les docents i la resta de treballadors i treballadores dels centres educatius han de tenir davant a les necessitats d'alumnes que requereixen una atenció específica per motius de salut.

Què diu el Departament

En els Documents per a l'organització i la gestió dels centres / Seguretat i salut 20 de juny de 2014

1.2 Administració de medicaments als alumnes

Seguint les recomanacions del Departament de Salut i la Societat Catalana de Pediatria, s'ha inclòs el paracetamol a la farmaciola dels centres educatius de Catalunya. Per administrar-lo cal tenir l'autorització signada dels pares, mares o tutors legals (que el centre educatiu ha de demanar en el moment de la inscripció de l'alumne al centre) i seguir les recomanacions d'ús elaborades per

Exigim al Departament que deixi clar als treballadors i treballadores dels centres educatius que no tenen l'obligació de fer tasques de caràcter sanitari, ja que no formen part de les seves funcions com a professionals de l'ensenyament

la Societat Catalana de Pediatria i pels departaments d'Ensenyament i de Salut de la Generalitat de Catalunya. Per poder administrar medicaments als alumnes, sempre que sigui imprescindible fer-ho en horari lectiu, cal que els pares, mares o tutors legals aportin un informe del metge on consti el nom de l'alumne, el nom del medicament que ha de prendre i la seva pauta d'administració. Així mateix, els pares o tutors legals han d'aportar un escrit on es demani al director del centre educatiu l'administració al seu fill del medicament prescrit, d'acord amb les pautes que constin en l'informe esmentat i s'autoritzi la seva administració als docents del centre. És convenient que el centre mantingui en un únic arxiu les receptes, informes dels metges i els escrits d'autorització. En aquest sentit cal assenyalar que els docents només podran fer accions que no requereixen cap titulació sanitària i que les poden fer els pares, mares, familiars o cuidadors en general, sempre que hagin tingut un ensinistrament previ. Aquí s'inclouen l'administració de medicaments: insulina, glucagó, adrenalina i altres fàrmacs d'ús habitual en pediatria. També fer cures senzilles (erosions, petites ferides), així com la primera atenció a qualsevol incident inesperat.

1.4 Atenció als alumnes amb malalties cròniques

Com explicita l'article 21 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, totes les persones tenen dret a una educació de qualitat i a accedir-hi en condicions d'igualtat. Així mateix, la *Llei 12/2009*, del 10 de juliol, d'educació estableix que tots els alumnes tenen dret a ser atesos amb pràctiques educatives inclusives i, si escau, de compensació.

Els centres educatius, tal com regula la *Llei 14/2010* dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència, han d'assumir la responsabilitat d'acollir i educar de manera

No es pot demanar a cap persona que treballi en un centre docent que es faci responsable de fer tasques sanitàries

inclusiva tots els alumnes com una tasca bàsica i fonamental dels seus projectes educatius.

Amb la finalitat de garantir l'escolarització plena dels alumnes amb malalties cròniques, el director del centre públic, com a responsable del funcionament del centre i cap de tot el personal, ha d'elaborar un Pla personalitzat d'atenció de l'alumne, per atendre les seves necessitats. Caldrà que la família aporti al centre la documentació següent:

Informe del metge on s'especifiqui la descripció de les actuacions en cas d'emergència, es detallin les necessitats i les atencions que calen a l'alumne i hi consti els telèfons dels referents sanitaris.

Autorització signada on s'autoritzi els docents del centre educatiu per administrar la medicació corresponent, si escau. Quan calgui ensinistrament per dur a terme les actuacions establertes a l'informe del metge i al pla personalitzat d'atenció de l'alumne, el director del centre es pot posar en contacte amb el Centre d'Atenció Primària (CAP), el qual facilitarà l'ensinistrament oportú. En els casos que hi hagi alguna dificultat per aquesta via, el director del centre contactarà amb la Subdirecció d'Atenció a la Comunitat Educativa (atenciocomunitateducativa.ensenyament@gencat.cat).

En el cas d'alumnes amb diabetis els centres educatius seguiran el "*Model d'atenció dels infants amb diabetis en l'àmbit escolar*" elaborat pels Departaments d'Ensenyament i de Salut de la Generalitat de Catalunya.

D'altra banda, el Departament d'Ensenyament a <http://www.xtec.cat/web/comunitat/salutescola> ofereix altres informacions i recursos sobre malalties cròniques que poden ser d'interès per a l'escolarització plena dels alumnes amb aquestes malalties.

Què hi diu USTEC·STEs

Des de Salut Laboral creiem que fer que el personal del centre doni la medicació dels i les alumnes és carregar-lo amb una responsabilitat afegida que no entra dins de les seves funcions, tal com ja hem explicat anteriorment. Respecte a les indicacions anteriors i a les que es donen en el "1.4 Atenció als alumnes amb malalties cròniques" (1) a què es refereix el Departament en *Documents per a l'organització i la gestió dels centres Seguretat i salut* sobre al·lèrgies i diabetis, volem aclarir que el diagnòstic i la prescripció del tractament són funcions exclusivament mèdiques i l'administració de medicació

via intramuscular, i fins i tot via subcutània són funcions d'infermeria (ni tan sols d'auxiliar d'infermeria).

Com a delegats i delegades de prevenció d'USTEC·STEs hem portat aquest tema a la Comissió Paritària de prevenció de riscos laborals del Departament d'Ensenyament, que es va comprometre a estudiar el document i corregir-lo. De moment, segueix traspasant al personal docent i auxiliar del centre escolar fer l'atenció sanitària que requereixen alguns alumnes.

Que quedi clar...

No es pot demanar a cap persona que treballi en un centre docent que es faci responsable de fer tasques sanitàries.

En el cas que un o una alumna, o un o una treballadora del centre escolar es trobin en un cas com el que es refereix en els documents, cal tractar-ho com qualsevol altra situació d'emergència trucant al 112. Però seria millor si hi hagués també una coordinació amb el CAP més proper tenir pactat un protocol d'actuació amb els seus professionals sanitaris.

Exigim al Departament que deixi clar als treballadors i treballadores dels centres educatius que no tenen l'obligació de fer tasques de caràcter sanitari, ja que no formen part de les seves funcions com a professionals de l'ensenyament.

Pretendre que com que ho fan els pares (normalment la mare) ho pot fer el personal del centre, és una fal·làcia. Els pares són els cuidadors del nen o la nena que necessita atenció sanitària específica; el personal del centre, no. Els docents tenen la responsabilitat de vetllar per l'educació de tots els alumnes de la classe, els cuidadors responsables del nen o la nena (pares, mares o tutor responsable) ha d'atendre'ls correctament en funció de les seves necessitats d'atenció sanitària específica.

(1) **Al·lèrgies** Guia per a l'escola, realitzada per l'Associació Immunitas Vera en col·laboració amb els departaments d'Ensenyament i de Salut "Si la reacció comporta més gravetat i es tracta d'una reacció sistèmica (anafilàctica), la primera mesura serà sempre administrar adrenalina, trucar a l'ambulància i finalment avisar la família. L'únic tractament en el cas d'una reacció al·lèrgica greu és l'administració d'adrenalina. Totes les persones que estan al càrrec d'un infant d'aquestes característiques haurien de saber utilitzar l'autoinjectable."

Diabetis Model d'atenció dels infants amb diabetis en l'àmbit escolar; elaborat pels departaments d'Ensenyament i de Salut, que responsabilitza el centre educatiu del diagnòstic d'una hipoglucèmia en un diabètic insulíndependent i del seu tractament amb Glucagon administrat per via subcutània o intramuscular.